

РЕЗЮМЕТА НА ПУБЛИКАЦИИ И ДРУГИ НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ

на ас. д-р Десислава Андреева Боцева
катедра „Регионално развитие“ при

**УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО
СТОПАНСТВО**

Кандидат в конкурс за заемане на академична длъжност “главен асистент” по професионално направление 3.7 Администрация и управление, научна специалност „Администрация и управление (Регионална специализация)“, обявен в ДВ, брой 1, от 05/01.2021 г.

София, 2021

SUMMARY OF PUBLICATIONS AND OTHER SCIENTIFIC-APPLIED RESULTS

of Assistant Professor Dr. Desislava Andreeva Botseva
Department of Regional Development at

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

Candidate in a competition for the academic position of "Chief Assistant" in the professional field 3.7 Administration and Management, scientific specialty "Administration and Management (Regional Specialization)," announced in SG, issue 1, from 05 / 01.2021.

Sofia, 2021

I. Статии, публикувани в научни списания, реферирани и индексирани в други международни бази данни с научна информация:

1.1. **Botseva, D. (2020) Regional specialization as a development determinant of a small and medium-sized business in Bulgaria**, Bulgarian Journal of Business Research, issue 2, pp. 34-46, ISSN 1312-6016 (Print), ISSN 2367-9247 (Online)

Боцева, Д. (2020) Регионалната специализация, като фактор за развитието на малкия и среден бизнес в България, сп. „Бизнес посоки“, брой 2, pp.34-46, ISSN 1312-6016 (печат), ISSN 2367-9247 (онлайн)

Резюме: Малките и средните предприятия (МСП) в структурите на националните икономики винаги са били дискуссионни, което предизвиква сериозен изследователски интерес. Авторът наблюдава темата от две противоположни посоки. Първо, тяхната полезност и значение за социално-икономическото развитие на регионите, и второ, как това развитие насърчава напредъка на МСП, така че те, в своята дейност, да реагират оптимално на възхода на съвременните общества. Едва ли има изследовател или автор, работещ по темата за МСП, който да не подкрепя тезата, че тези структури имат в не малка степен, нереализиран потенциал, който следва и трябва да бъде оползотворен, особено в контекста на модерността, оформена от икономиката 4.0 и общество 5.0. Такова твърдение обаче трябва да бъде подложено на щателен анализ, основан на методологията на нова, модерна система от показатели, за да се илюстрира реалната готовност и способност на МСП да предоставят адекватен отговор на настоящите предизвикателства и тенденции в развитието. На свой ред подобно развитие следва да се разглежда и характеризира от различни позиции, икономически, социални, технически и технологични, информационни, инфраструктурни, културни и много други, представящи съвременната картина на целостта на регионалното развитие, предназначена да ангажира всички тези аспекти.

От една страна, регионалният секторен анализ на малките и средните предприятия е основата за характеризиране на ситуацията в България. От друга страна, чрез него биха могли да се определят предпоставките за развитието на тези предприятия и да се определят

техните специфични регионални потенциали. Такава основа за вземане на решения и прилагане на мерки в подкрепа на конкретни сектори на икономиката трябва да гарантира тяхната ефективност и ефективност. В този смисъл е от съществено значение да се оцени ефектът от предприетите интервенции върху икономиката на страната и тяхното въздействие върху регионалното развитие на региона, в който действат стимулираните МСП. Има обективна необходимост от своевременно разглеждане на въздействието на тези механизми върху развитието на сектора на МСП в България, както върху конкретната индустрия, към която принадлежат, така и върху регионалното развитие. Целта е да се постигне мултиплициращ ефект чрез генериране на добавена стойност, стимулиране на износната дейност и увеличаване на заетостта.

Настоящият доклад цели да анализира състоянието на сектора на малките и средните предприятия в България. Документът идентифицира предразположението му към регионална специализация, прилагане на иновации, технологии, предприемачески открития, дигитализация и стратегия, планиране и програмиране от ново поколение.

Ключови думи: *регионална специализация, интелигентна специализация, МСП, иновации, дигитализация, регионален анализ*

Abstract: Small and medium-sized enterprises (SMEs) in national economies' structures have always been discussed, arousing severe research interest. The author observes the topic from two opposite directions. Firstly, their usefulness and importance for the socio-economic development of the regions, and secondly, how this development promotes SMEs' progress so that they, in their activities, respond optimally to the rise of modern societies. There is hardly a researcher or author working on the topic of SMEs who does not support the thesis that these structures have, to no small extent, an unrealized potential that follows and needs to be developed, especially in the context of modernity shaped by economics 4.0 and Society 5.0. However, such a statement should be subjected to a severe analysis based on the methodology of a new, modern system of indicators to illustrate SMEs' real readiness and ability to provide an adequate response to current challenges and development trends. In turn, such development should be considered and characterized by different positions, economic, social, technical and technological, informational, infrastructural,

cultural, and many others, presenting the modern picture of the integrity of regional development, designed to engage all these aspects.

On the one hand, the regional sectoral analysis of small and medium enterprises is the basis for characterizing Bulgaria's situation. On the other hand, the preconditions for these enterprises' development could be identified, and their specific regional potentials could be determined. Such a foundation for decision-making and implementing measures to support specific sectors of the economy should ensure their effectiveness and efficiency. In this sense, it is essential to assess these interventions' effect on the country's economy and their impact on the region's regional development in which the stimulated SMEs operate. There is an objective need for timely consideration of these mechanisms' impact on the development of the SME sector in Bulgaria, both on the specific industry to which they belong and on regional development. The aim is to achieve a multiplier effect by generating added value, stimulating export activity, and increasing employment.

This report aims to analyze the state of the small and medium enterprises sector in Bulgaria. The document identifies its predisposition to being regionally specialized, applying innovations, technologies, entrepreneurial discovery, digitalization and strategy, planning, and programming of a new generation.

Keywords: *regional specialization, intellectual specialization, SMEs, innovation, digitalization, regional analysis*

1.2. Botseva, D. (2019) Local Strategies and Initiatives to Encourage the Economic Activity and Career Development of Young People, Research Papers, IC-UNWE, 2019, Volume 4, pp.229-242, ISSN (print): 0861-9344, ISSN (online): 2534-8957

Боцева, Д. (2019) Местни стратегии и инициативи за насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младежите, Научни Трудове, ИК-УНСС, 2019, Том 4, стр. 229-242, ISSN (печат): 0861-9344, ISSN (онлайн): 2534-8957

Резюме: Безработицата сред младите хора е значим проблем както от икономически, така и от социален характер. От една страна, той представлява неизползван в националните

икономики ресурс, от друга, ограничената възможност за по-младото население да постигне социално включване чрез участие в икономическия живот чрез производство и потребление. Настоящото изследване разглежда младежката безработица в България като функция от проблемите в няколко публични системи. Докладът предлага методи за сътрудничество между политики на национално ниво и инициативи на регионално и местно ниво, насочени към ефективно увеличаване на младежката заетост. Фокусът е поставен върху намирането на правилните решения, основани на регионалната специфика и възможностите, предоставени от конкретните териториални потенциали.

В настоящото изследване авторът характеризира младежката безработица като съвкупност, формираща макроикономическото измерение на естествената безработица. Политиките на пазара на труда, насочени към младежката безработица, могат да се отнасят до диверсификацията на регионалната политика, регионалната специализация и подходите и инициативите на местното управление.

Ключови думи: *младежка безработица, местно самоуправление, заетост, образование, регионални стратегии, регионално развитие, самоуправление*

Abstract: Unemployment among younger people is a significant problem of both economic and social nature. On the one hand, it represents an untapped resource in national economies. On the other hand, the younger population's limited opportunity to achieve social inclusion through economic life participation within production and consumption. The present study examines youth unemployment in Bulgaria as a function of the problems in several public systems. The report proposes cooperation between policies at the national level and initiatives at the regional and local level to increase youth employment effectively. The focus is on finding the right solutions based on regional specifics and the opportunities provided by explicit territorial potentials.

In the present study, the author characterizes youth unemployment as a set that forms the macroeconomic dimension of natural unemployment. Labor market policies targeting youth unemployment may relate to regional policy diversification, regional specialization, and local government approaches and initiatives.

Keywords: *youth unemployment, local government, employment, education, regional strategies, regional development, self-government.*

1.3. **Botseva, D.,** Nikolov, G., Tsolov, G. (2018) **Economic Importance of the Tourism Policy,** Collection of Scientific articles, Science and education: trends and prospects - Yunona Publishing, 2018, NY USA, pp.244-250, ISBN 978-0-9988574-2-0.

Боцева, Д., Николов, Г., Цолов, Г. (2018) **Икономическо значение на туристическата политика,** Collection of Scientific articles, Science and education: trends and prospects - Yunona Publishing, 2018, NY USA, pp.244-250, ISBN 978-0-9988574-2-0.

Резюме: Понятието "туристическа политика" е относително ново и все още широко обсъждано в научно-изследователското поле. Концептуалното му развитие се ускорява през последната четвърт на XX век. Обяснението може да се търси в обстоятелството, че необходимостта и преследването на съзнателно осъществени и координирани въздействия върху туристическия процес се появяват относително късно. Това е естественият резултат от идеологическите смущения в икономическата циркулярност, кризисните явления с отклонена всеобхватна природа и нарастващото икономическо въздействие на „съвременния туризъм“.

Ключови думи: туристическа политика, туристически процес, цели, държавни стратегии, регионален туризъм

Abstract: The concept of “tourism policy” is relatively new and still widely discussed. Its conceptual development accelerates during the last quarter of the twentieth century. The explanation could be found in the circumstance that the necessity and pursuit of consciously implemented and coordinated impacts on the tourism process emerge relatively late. That is the natural result of the ideological disturbances in the economic circularity, the crisis phenomena of diverted all-embracing nature, and the growing economic impact of the “modern tourism”.

Keywords: tourism policy, tourism process, goals, state strategies, regional tourism

II. Доклади, публикувани в сборници от научни конференции, проведени в България:

2.1. **Боцева, Д. (2020) Дигитална трансформация на градове и дигитална трансформация на граждани**, Икономическа наука, образование и реална икономика: развитие и взаимодействия в дигиталната епоха, ИУ Варна, ISBN 978-954-21-1037-8

Botseva, D. (2020) Digital Transformation of Cities and Digital Transformation of Citizens, Икономическа наука, образование и реална икономика: развитие и взаимодействия в дигиталната епоха, ИУ Варна, ISBN 978-954-21-1037-8

Резюме: Специфичен елемент от съвременния регионален анализ, особено в условията на динамично урбанизираща се среда на живот, са технологичните иновации и тяхното признаване като неразделна част от градското развитие. Технологиите не работят абстрактно, а следват спецификата на участниците, които ги инициират, популяризират, интегрират, използват или задвижват. Градовете осигуряват физическа среда на живот на непрекъснато нарастващия брой граждани в глобално измерение. Заедно с дерурализацията на света, дигитализацията му се ускорява. Цифровите комуникации свиват земното кълбо чрез потоци от терабайти информация. Разбирането на понятието „цифров град“ става все по-важно. Цифровите градове, аналогии с техните физически регионални градски формации, не са нищо повече от информационна инфраструктура, освен когато са оживени от човешко присъствие. Този документ се фокусира върху обществото в дигиталните градове. Той характеризира разбирането за „гражданин“, който чрез своето съществуване и дейност преодолява съвременните предизвикателства на глобализираните общества и е двигател за развитие и растеж от всякакъв вид.

Ключови думи: дигитализация, дигитален град, урбанизация, гражданин.

Abstract: A specific element of modern regional analysis, especially in a dynamically urbanizing living environment, is the technological innovations and their recognition as an integral part of urban development. Technologies do not work in the abstract but following the specifics of the

participants who initiate, promote, integrate, use, or drive them. Cities provide the physical living environment to an ever-growing number of citizens around the world. Along with the de-ruralization of the world, its digitalization is accelerating. Digital communications are shrinking the globe through streams of terabytes of information. The understanding of the concept of "digital city" is becoming increasingly important. Digitalized cities, analogies to their physical regional urban formations, are nothing but information infrastructure, except when enlivened by human presence. This document focuses on the society in digital cities. It establishes the idea of a "citizen" who, through his existence and activity, overcomes the modern challenges of globalized societies and is an engine of development and growth of all kinds.

Keywords: digitalization, digital city, urbanization, citizen

III. Доклади, публикувани в сборници от научни конференции, организирани от международни научни или професионални организации:

3.1. **Botseva, D. (2019) Development of Human Resources in the New Demographic Reality – Manifestation of Paradoxes**, Regional Development and Crossborder Cooperation, UO Privedna komora Pirot, 2019, pp.611-622, ISBN 978-86-900497-2-1

Боцева, Д. (2019) Развитие на човешките ресурси в новата демографска реалност - Проява на парадокси, Regional Development and Crossborder Cooperation, UO Privedna komora Pirot, pp.611-622, ISBN 978-86-900497-2-1

Резюме: В много европейски страни демографската политика придоби огромно значение през 21 век. Част от обяснението за това е повишената информираност за предизвикателствата пред развитието на населението, последиците от които са видими днес и ще се засилят в бъдеще: застаряване на населението, намаляване на раждаемостта, разнообразяване на семейните форми и др. Но предизвикателствата далеч не се ограничават от афектирането на социално-осигурителните системи на Европейския Съюз от тези процеси. Дори изправени пред лицето на общи проблеми, реакциите на националните държави се различават значително. Демографската политика е интегрирана в системата за

социална защита, но след Втората световна война развитите страни „не са понесли тежестта на грижата за семействата“. Демографската политика е разработена по-късно и по-колебливо от повечето други социални политики. Традиционно те са много по-нормативни и понякога това е пречка за провеждането на адекватни реформи.

Ключови думи: човешки ресурси, демографски преход, регионално развитие, демографска политика

Abstract: In many European countries, the demographic policy has become significantly crucial in the 21st century. Part of the explanation is the increased awareness of the challenges to population development, the consequences of which are visible today and will increase in the future: population aging, declining birth rates, diversification of family forms, and others. However, the challenges are far from limited to the European Union's social security systems' affectation by these processes. Even in the face of common problems, the reactions of nation-states differ considerably. The demographic policy is integrated into the social protection system, but developed countries "did not bear the burden of caring for families" after World War II. The demographic policy was developed later and more hesitantly than most other social policies. Traditionally, they are much more normative, and sometimes this is an obstacle to carrying out adequate reforms.

Keywords: human resources, demographic transition, regional development, demographic policy

3.2. **Botseva, D. (2019) Smart Specialization on Local Level – a New Dimension for Integrated Urban Development**, Regional Development and Crossborder Cooperation, Pirot, UO Privedna komora Pirot, 2019, pp.523-528, ISBN 978-86-900497-1-4

Боцева, Д. (2019) Интелигентната специализация на местно ниво - новото измерение за интегрирано градско развитие, Regional Development and Crossborder Cooperation, Pirot, UO Privedna komora Pirot, 2019, pp.523-528, ISBN 978-86-900497-1-4

Резюме: Интелигентната специализация е създадена в рамките на реформираната политика на сближаване на Европейската комисия и е свързана с широко участие на заинтересованите

страни и ангажираност и прилагане на различни иновации. Интелигентната специализация е подход, основан на регионалните наземни специфики и се характеризира с определяне на стратегически области за намеса. Такъв подход е насочен както към анализ на силните страни на района и потенциалните възможности за икономическо развитие, така и към намиране на възможности за предприемачество. Концепцията за интелигентна специализация се подкрепя от свързаната с нея методология, по-известна като „Изследователска и иновационна стратегия за интелигентна специализация“ (RIS3). Този доклад изучава изпълнението на стратегията на местно ниво и ролята, която трябва да играят градовете в контекста на по-добрата координация между регионално и местно равнище по отношение на разработената стратегия (RIS3).

Ключови думи: специализация, градове, Европа, зелен град, население, урбанизация, демография, стратегия

Abstract: Smart specialization has been created within the framework of the reformed Cohesion Policy of the European Commission and is related to broad stakeholder involvement and engagement and implementation of a variety of innovations. Smart specialization is an approach established on the regional ground-based specifics and is characterized by defining strategic areas for intervention. Such an approach aims to analyze the strengths of the area and the potential opportunities for economic development and find opportunities for entrepreneurship. The concept of smart specialization is supported by the related methodology, better known as „Research and Innovation Strategy for Smart Specialization “(RIS3). This report studies the implementation of the strategy at a local level and the role of cities in the context of better coordination between regional and local levels concerning the developed RIS3 strategy.

Keywords: specialization, cities, Europa, green city, population, urbanization, demography, strategyp

3.3. **Botseva, D., Nikolov, G., Tanakov, N. (2019) Integration of the Circular Economy in Modern Models of European Regional Development the Concept "Switch to Green",** Zbornik Radova, Zajеčar, 2019, pp. 356-361, ISBN 978-86-7747-607-6

Боцева, Д., Николов, Г., Танаков, Н. (2019) Интеграция на кръговата икономика в съвременните модели на европейското регионално развитие. Концепцията "Превключване към зелено", Zbornik Radova, Zajеčar, pp. 356-361, ISBN 978-86-7747-607-6

Резюме: В този доклад авторите имат за цел да представят ролята и значението на кръговата икономика, нейното историческо развитие, нейните основни определения и рационалното, ефективно управление на природните ресурси. Изследването се фокусира върху развитието на кръговата икономика, новите зелени критерии за обществени поръчки и представянето на реални примери за добри практики в областта на иновациите при изпълнението на зелени проекти.

Ключови думи: иновации, кръгова икономика, екология, регионално развитие, зелени обществени поръчки

Abstract: In this report, the authors aim to present the role and importance of the circular economy, its historical development, its basic definitions, and the rational, efficient management of natural resources. The research focuses on the development of the circular economy, the new green criteria for public procurement, and the presentation of real examples of good practices in innovation in the implementation of green projects.

Keywords: innovations, circular economy, ecology, regional development, green public procurement

3.4. **Botseva, D., Vasileva, E., Tsolov, G. (2019) Cultural diversity as a tool of socio-economic development of regions,** Indentitties, Cultural Heritage and Tourism as important Elements of the Contemporary Everyday life and Global Processes Figures, Struga, 2019, pp.130-141, ISBN 978-608-6564-7-7

Боцева, Д., Василева, Е., Цолов, Г. (2019) Културното многообразие като инструмент за социално-икономическо развитие на регионите, Indentitties, Cultural Heritage and Tourism as important Elements of the Contemporary Everyday life and Global Processes Figures, Struga, 2019, pp.130-141, ISBN 978-608-6564-7-7

Резюме: Началото на новия век стартира динамични процеси на промяна в етническия състав на европейското население, което генерира бързо нарастване на културното разнообразие на континентално, национално и регионално ниво. Икономическият растеж и културата имат двойна връзка. Културата се разглежда като важен аспект на регионалното развитие, но често потенциалът, който се крие в нейното многообразие, остава в границите на политиките за социално-икономическо развитие. Този доклад се опитва да изследва как културното многообразие е свързано с икономическите резултати на регионите. Териториалният обхват на проучването изследва представянето на регионалните икономики на Европейския съюз. Изследването се фокусира върху интелигентната специализация, иновациите, БВП на глава от населението и търси връзка между по-богатото културно разнообразие и по-високия икономически растеж и резултати. Важен принос на този доклад е, че той изважда концепцията за културното многообразие на региона от регионалния бекграунд и я интегриран в регионалните политики за растеж и развитие.

Ключови думи: култура, интелигентна специализация, социално-икономическо развитие, иновации

Abstract: The beginning of the new century launched dynamic processes of change in the ethnic composition of the European population, which generated a rapid increase in cultural diversity at the continental, national and regional levels. Economic growth and culture have a dual relationship. Culture has been viewed as an essential aspect of regional development, but often the potential that lies in its diversity remains at the margins of the socio-economic development policies. This report attempts to explore how cultural diversity is linked to the economic performance of regional economies. The territorial scope of the survey studies the regional level and the economic performance of the regions of the European Union. The survey focuses on smart specialization, innovation, GDP per capita and seeks a link between the richer cultural diversity

and higher economic growth and performance. This report's important contribution is that it brings the concept of the region's cultural diversity from „the background “into the integrated regional policies for growth and development.

Keywords: culture, smart specialization, socio-economic development, innovations

3.5. **Botseva, D. Nikolov, G. (2019) Modern European Family Patterns-the Cross Line Between Economic Progress and Demographic Crisis, Regionalni razvoj i demografski tokovi, University of Nish, Faculty of Economics, pp.309-318, ISBN 978-86-6139- 155-2**

Боцева, Д., Николов, Г. (2019) Съвременните европейски семейни модели – на границата между икономическия прогрес и демографската криза, Regionalni razvoj i demografski tokovi, University of Nish, Faculty of Economics, pp.309-318, ISBN 978-86-6139- 155-2

Резюме: През последните шейсет години, семейните модели в Европа, се промениха значително. Бракът се разглежда като все по-малко свързан с все по-деинституционализираното семейство. Децата се раждат извън брачната институция и такъв избор често е оправдан. Все по-голям брой "семейства" се развиват под някаква алтернативна форма. Връзката между партньорите става нестабилна и се разпада. Раждаемостта в Съюза остава постоянно ниска. Този доклад представя преглед на промените в семейното формиране, структурата на домакинствата, баланса между личния и професионалния живот, въздействието върху демографските структури и социално-икономическите тенденции, свързани с промените в семейните модели. Бяха направени наблюдения върху официалните доклади на ЕС и анализът беше извършен върху емпирични данни за Съюза, и по-специално за страните от Югоизточна Европа.

Ключови думи: семейни модели, семейна структура, демографска промяна, социално-икономическо развитие

Abstract: Family patterns have changed substantially in Europe over the past sixty years. Marriage is seen as less related to the more and more deinstitutionalized family. Children are born out of

wedlock, and such a choice is often justified. An increasing number of "families" are developing in some alternative form. The relationship between partners becomes unstable and breaks down. Birth rates in the Union constantly remain low. This report presents an overview of family formation changes, household structure, work-life balance, the impact on the demographic structures, and the socio-economic trends related to changes in family patterns. Observations were made on the official EU reports, and the analysis was carried out on empirical data on the Union, particularly on Southeastern countries.

Keywords: family models, family structure, demographic change, socio-economic development